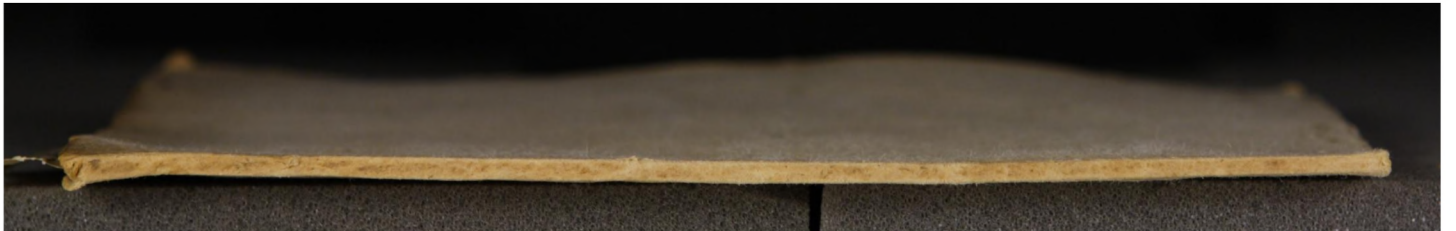
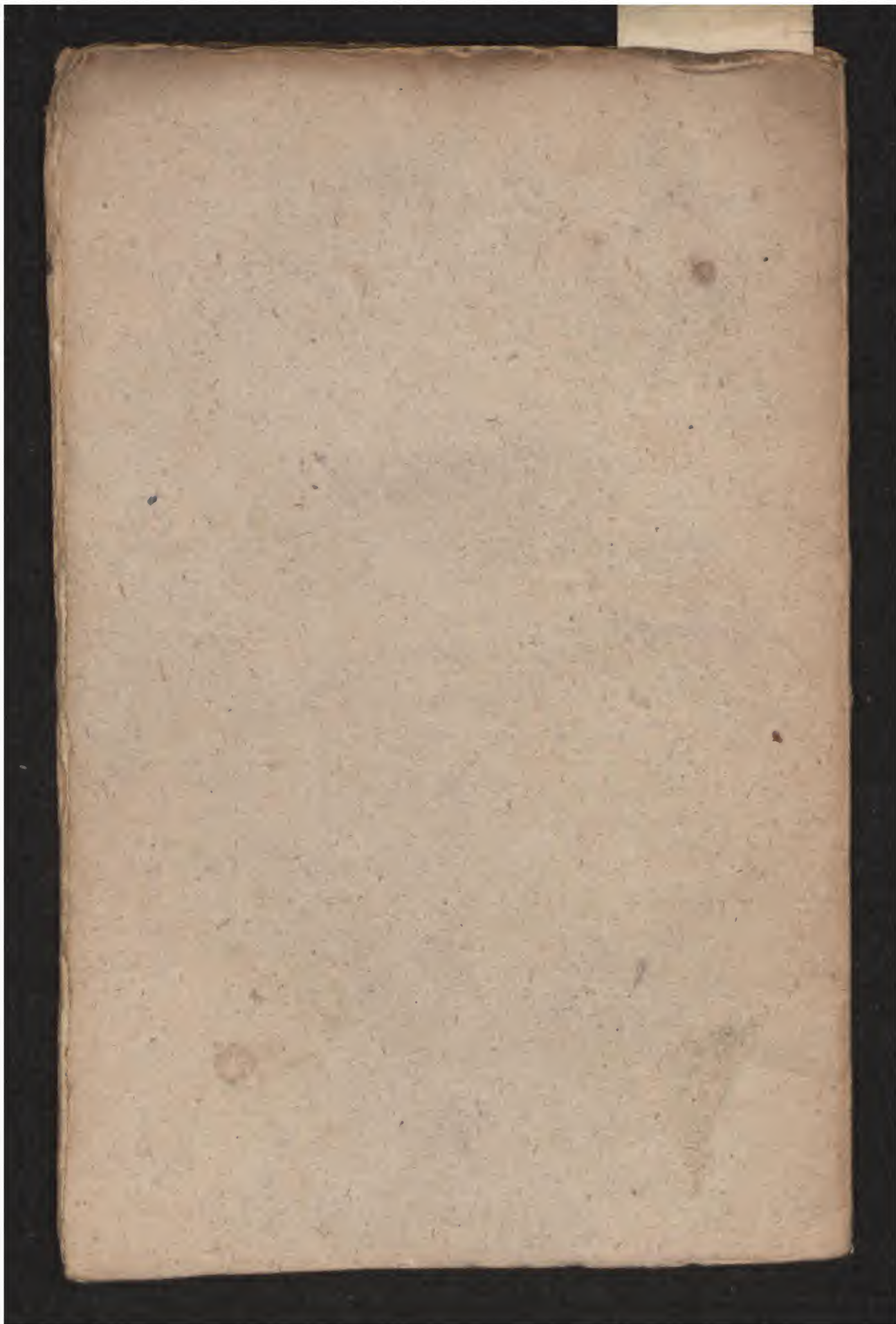

366.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 366 8° (LN 773)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 366 8° (LN 773)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 366 8° (LN 773)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 366 8° (LN 773)

N° 366.

N. H. H. H. H.

L. N. 773

H

366.

ASSERTIONES
DE
OPERIBVS
QVINTI PRÆCEPTI,
Propositæ in disputati-
onem.

à
Nicolao Hemmingio,
in Martio. Anno.

1571.

Haffniæ,
Excudebat Laurentius
Benedictus.

1571.

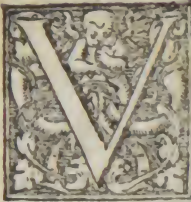

ser
lum

con
Soc
quo
ta c

G
a n

tuta
ces e
recte
huru
bus e

^{1.}
T opera bona quintæ legis à
 sincera dilectione proximi
 manant, ità ad iustam & le-
 gitimã personæ proximi con-
 seruationem & societatis humanæ inco-
 lumitatem referuntur.

^{2.}
 Dilectio ergò Proximi & eiusdem
 conseruatio (vndè pendet incolumitas
 Societatis humanæ) limites sunt, intrã
 quos opera huius præcepti proximo debi-
 ta claudentur.

^{3.}
 Hac constituta regula facilius erit
 & promptius colligere quæ opera Deus
 à nobis hac quinta lege requirat.

^{4.}
 Verùm quia opera illa certarum vir-
 tutum sunt cõtionones, quæ virtutes rectri-
 ces & moderatrices actionum sunt, iuxtã
 rectam rationem, de virtutibus ipsis
 huius præcepti proprijs, earumq; actioni-
 bus agemus. A 2 Etsi

5.
Etsi autem alij aliter virtutes huius
præceptj digerunt, quorum quidem dili-
gentiam laudo, tamen vt nos intrâ limi-
tes à nobis positos contineamur, omnes
virtutes huius quintj Præcepti sub bene-
uolentia & beneficentia concludamus.
Nihil enim hoc præceptum requirit quod
non alterutra harum virtutum continea-
tur.

Dè beneuolentia.

6.
Beneuolentia est veluti Primus riuus
lus, manans à dilectionis fonte. Nam ej
quem diligimus, hoc est charum habe-
mus, benè quoque velimus necesse est.

7.
Hanc beneuolentiam tanquam $\alpha\lambda\omicron\upsilon\theta\alpha$
excipiunt hæ virtutes: Candor, ami-
citia, humanitas, concordia.

8.
Candor sinceritas & puritas quæ-
dam animi est, quæ vt non admittit vllas
si

sinistras suspiciones de persona proximi
sine euidenti probatione: ita Vituperabi-
lia in proximo non virtutum larua indu-
it: sed vicia esse vicia iudicat, quod qui
non facit, non solum Deo & naturæ legi
aduersatur, verumetiam sano iudicio de-
stitutus esse censendus est.

9.

Quid enim turpius esse potest, quàm
schapham ligonem, & ligonem schap-
pham appellare, hoc est vicia, larua vir-
tutum ornare, & virtutes viciorum cæno
deformare?

10.

Amicitia reciproca bonorum inter se
beneuolentia est, & voluntas sibi inuicem
benefaciendi, ex vera pietate & virtute
manans.

11.

Amicitia enim illa, quæ vel ἐκ ἀδυναμίας,
vel ἐκ παροχής (vt Hippodamus Loqui-
tur) ortum habet, deficiente voluptate,
& cessantibus beneficijs reciprocis inter-
moritur.

A 3

Vera

12.

Vera proinde & homine digna amicitia peitate & virtute conciliata comitate conditur, gravitate firmatur, constantia & fide conseruatur, συμπαθεία probatur, & mutuis officijs continuatur.

13.

Humanitas latius se extendit, quæ & naturæ facilitatem, & morum suauitatem complectitur.

14.

Hæc maximè sibi animos hominum conciliare solet, facile ignoscit, communem fragilitatem cogitat, vndè comicum illud: homo sum, humani à me nihil alienum puto.

15.

Græcè admodum significance vocabulo dicitur φιλαυθωπία, quam Plato definit ἐξ ἰν εὐεργητικὴν τῶν ἀνθρώπων. Hanc Paulus Tito scribens Deo tribuit. Digna propterea homine, vt qui & homo sit, & ad Dei imaginem conditus, vt ipsum imitetur. Con-

16.

Concordia siue à citharæ chordis, siue à plurium cordium vinculo dicitur, laudatissima virtus est, qua vt quidam rectè ait, paruæ res crescunt.

17.

Hæc virtus vt mutuam beneuolentiam fouet, ita maiores, pares, minores respicit, & συμφωνία quadam ordinum & omnium statuum inter se, tanquam omnium dulcissima Musica summè delectatur. Nam vt citharæ sonus tum demum iucundus est, quandò ita intenduntur & remittuntur chordæ, & arte trahuntur ad harmoniæ regulam, vt vnum iustum et suauem concentum efficiant: ita animi bonorum concordia mutua delectantur, vnde apud Græcos nomen accepit ὁμονοίας quo significatur animorum summus consensus.

DE BENEFICENTIA.

A 4

Bene

18.

Beneficentia id præstat opera, quod benevolentia animo concepit. Hanc dicunt coniunctam esse cum iustitia, per hanc enim iustitia suum munus exequitur.

19.

Siquidem iustitia, ut præclare dicit Bernardus, maioribus reuerentiam & obedientiam: æqualibus consilium & auxilium: inferioribus custodiam & disciplinam, hoc est singulis τὰ καθήκοντα reddidit.

20.

Etsi autem hæc verè dicuntur, tamen ut magis sit nobis vis beneficentiæ perspecta, quam hæc quinta lex postulat, subijciam beneficentiæ ut ἀκολουθα quædam, mansuetudinem, ἐπιεικειαν, fortitudinem, Zelum, Liberalitatem, & misericordiam.

21.

*Mansuetudine benefacit proximo
qui*

qui iniuria affectus, iræ ruentis ad vindictam impetum ita retinet, ut crudelitate in proximum, qui offendit, non seuiat, & aliquid indignum iustitia temerè committat.

22.

Etsi autem ira naturalis affectus est, insurgens aduersus ea quæ virtutj aduersatur, & ea propugnans quæ à ratione monstrantur esse bona & laudabilia, tamen in vicio est quaudò rectam rationem non sequitur, sed ruit cæco impetu in eum qui offendit, extrà iustitiæ limites.

23.

Sed illa demum ira laudabilis est, quæ ex bona causa procedit, & tendit moderatè & iustè in bonum aliquem finem. Talis ira & motus animi ad cohercenda peccata insurgentis fuit in Mose, Elia, Christo, Paulo, absque vicio.

24.

Ἐπιείκεια summum ius moderatur, & cedit ob causæ circumstantias seueræ iustitiæ:

A 5

tie:

70
tia: Dicitur autem ἐπιείκεια quasi ἐπιήνωσ
εἰκονεῖα τῷ νομίμῳ.

25.

Est autem hæc ἐπιείκεια duplex, Pub-
lica & priuata, illa iudicis personam sus-
tinentis, hæc hominis cuiusuis priua-
tim agentis est.

26.

Publica ἐπιείκεια est qua iudex flectit
legem ad causam, & non causam ad le-
gem. Vt enim figura lapidis in structura
lesbia mutata, mutatur & norma: ita
causa pro circumstantiarum conditione
variante, variat & mens legis ἐπιείκεια.

27.

Flectitur ergò lex ad causam quandò
non spectatur τὸ ἀκριβοδίκαιον, sed mens
& voluntas legis accomodatur causæ, cō-
trà verò causa ad legem flectitur, quandò
retinetur in iudicando τὸ ἀκριβοδίκαιον, &
nulla ἐπιείκεια propter circumstantias ad-
mittitur, & tunc summum ius fit sum-
ma iniuria.

Pri

32.
Zelus & si in Genere est cuiusvis af-
fectus vehementior aestuatio, tamen hic
solummodò de eo zelo agimus, quæ bene-
ficentiæ erga proximum ut pars quædam
subijcitur.

33.
Est ergò hic *Zelus* affectus vehe-
mens quo iustè indignamur aduersus con-
tumaciam in atrocibus sceleribus, quò
contumacia repressâ alij tranquillè
viuant, & vnititas societatis conserue-
tur.

34.
Hic *Zelus* tum demum est lauda-
bilis, quandò excitatus ab Heroico mo-
tu in magistratu vindice scelerum, vel
à spiritu sancto ortus, secundum scien-
tiam tempestiuè exercetur in gloriam
Dei, qualis conspicitur in Mose, in Phi-
nee, Etia, in Christo, in Paulo.

35.
Liberalitas quæ ἐλευθεριότης Græcè di-
citur,

citur, est munificentia propriè magnorum
 & liberorum hominum, qua iuuant &
 ornant ordines & status hominum suis fa-
 cultatibus, vt benè mereri videantur de
 Societate humana. Huic cum præluceat
 pietas vera vt in Salomone, Dauide, Ioa-
 sia, laudabilis est. Contrà verò si ab ani-
 mo inanis Glorie cupido proficiscitur, in
 vicio est.

36.

Misericordia erga proximum affec-
 tus homine dignissimus, est *συνπάθεια* qua
 tangimur aliena miseria tanquam nostra
 propria, quaq; eius miserie nostris bonis
 succurrimus. Breuiter, Misericordia est
 affectus ipse miserendi, & quicquid offi-
 cij ex hoc affectu miseris & afflictis piè
 iusteq; præstatur. Et dicitur in scripturis
 interdum *συναποδοσία* vt sciamus eleemosy-
 nam non esse liberum beneficium, sed de-
 bitum officium.

37.

Consistit autem hæc misericordia in
 duo-

duobus, scilicet in remittendo & dando.

38.

Misericordia in remittendo posita est, quæ vel pauperj debitum quod non est soluendo, nisi attrahat sibi miseriam, condonat, vel ej qui offendit, veniamque precatur offensam remittit modo id piè & vtiliter fierj possit.

39.

Misericordia quæ in dando cernitur, ignorantj communicat doctrinam, aberantj correctionem, dubitanti consilium, tristi consolationem, esurientj cibum, siti-
enti potum, nudo vestes, vago domum.
Breuiter: omnj misero & afflictõ quan-
tum potest succurrit.

40.

Hanc dominus, ex Osee 6. testimo-
nium adducens, anteponit sacrificio, cum
ait: Profecti discite quid sit: misericordi-
am volo & non sacrificium.

41.

Autor epistolæ ad Hebræos elemosy-
nam

nam valde placere deo testatur, cum inquit: Beneficentiae & communicationis ne ocliuiscamini, talibus enim victimis delectatur Deus.

42.

Verum hoc accipiendum est de elemosyna quae praestatur a Publicano, & non a Pharisaeo, id est quae praestatur a pijs ad Deum conuersis, & non ab impijs hypocritis. Nam horum elemosyna, etsi usu valet, cultu tamen est viciosa & abominabilis coram Deo, Quicquid enim non fit ex fide peccatum est: Vtpote profectum ab ijs quorum & mens & conscientia polluta est, & aberrans a debito fine.

366.